

Coalitievorming Oudewater

Abcoude, 8 juli 2018

Aan

- de leden van de gemeenteraad
- de voorzitter en griffier van de gemeenteraad

Geachte leden van de gemeenteraad, burgemeester en griffier

In de week van 21 mei werd ik, namens een drietal fracties gebeld door Elly van Wijk met de vraag of ik als procesbegeleider zou willen helpen de coalitievorming in Oudewater te bespoedigen. Zij had mijn naam doorgekregen van burgemeester Pieter Verhoeven.

Op zaterdagmiddag 26 mei heb ik gesproken met Elly van Wijk, René van den Hoogen en Vincent Bos, de fractievoorzitters van de VVDenD66, De Onafhankelijken en ChristenUnie-SGP.

Met dit schrijven wil ik na afronden van dit proces aan u laten weten hoe we hebben gewerkt en wat mijn bevindingen zijn. Via u doe ik dat ook aan andere geïnteresseerden.

Het gesprek op 26 mei was een oriënterend gesprek om wederzijds te bekijken of er sprake zou kunnen zijn van een gewenste samenwerking. De fractievoorzitters gaven aan behoefte te hebben aan een procesbegeleider, die vooral structuur zou kunnen aanbrengen in het proces dat reeds gaande was. Voor mij was het een gelegenheid om mijn ervaring te kunnen toepassen én kennis op te doen van het bestuurlijke reilen en zeilen in een andere gemeente. De oriëntatie beviel. Na deze zaterdag ben ik diverse keren afgereisd naar Oudewater, nooit files tegengekomen en altijd zonnig weer in Oudewater.

Tijdens het eerste gesprek hebben we persoonlijk kennisgemaakt en ben ik bijgepraat over de coalitiebreuk in de vorige periode en wat er ná de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart jongstleden was gebeurd. Daar hebben we niet lang bij stil gestaan, omdat deze drie partijen aangaven dat er inmiddels meer dan voldoende basis was om met z'n drieën te kijken of ze gezamenlijk een nieuwe coalitie zouden kunnen vormen. Waar was dit op gebaseerd? Er is vertrouwen in elkaar, de onderlinge cultuur is er één van transparantie, er is afgesproken elkaar belangrijke punten 'te gunnen' en er waren goede ervaringen met de twee huidige wethouders (die beiden kandidaat zijn voor de volgende periode).

Eerlijk gezegd weet ik niet precies hoe lang de drie partijen met elkaar in gesprek waren, maar in de korte tijd waarin dat het geval is, was in mijn ogen wel al een hele omvangrijke overlegstructuur opgebouwd. Daarbij

stond voor de partijen vooral centraal dat de achterban vanuit de drie partijen, zowel voor wat betreft de aanwezige deskundigheid als de gewenste betrokkenheid, ruimschoots aan bod kwam. De praktische afspraken over hoe dat overleg zou kunnen gaan leiden tot een nieuwe coalitie werden al gaandeweg uitgevonden. Enige ondersteuning vanuit een onafhankelijke procesbegeleider leek hierbij wel handig, dat herkende ik zeer zeker.

Afgesproken werd om de structuur met overlegtafels voor nu in stand te houden en te bezien hoe de vier zogenoemde zijtafels hun resultaat konden gaan opleveren aan de hoofdtafel. De zijtafels hadden betrekking op de thema's Samenleving, Ruimte, Financiën/Woerden en Kroonjuwelen (belangrijkste punten vanuit de drie fracties). De hoofdtafel, bestaande uit de drie fractievoorzitters (later ondersteund door een collega uit de fractie), had de eindregie en verantwoordelijkheid.

Afgesproken werd die regie en verantwoordelijkheid meer inhoud te gaan geven, onder andere door de werkzaamheden te plannen, te gaan werken met een raamwerk voor een coalitieprogramma, de zijtafels tekstvoorstellen te laten aanleveren en door de hoofdtafel tussentijds conclusies te laten trekken. Ook werd meteen al duidelijk dat een coalitieprogramma op hoofdlijnen niet op alle onderdelen zou gaan lukken, omdat sommige dingen meer context nodig hebben en voor elke partij herkenbare dingen moeten worden vermeld.

Vanaf het eerste gesprek op 26 mei is gesteld te streven naar een afronding van dit traject - met beëdiging van de wethouders - in de raadsvergadering van 12 juli. De geplande raadsvergadering van 19 juni zou niet haalbaar zijn, bovendien wilde men - heel chic - het 'feestje' rond de herbenoeming van de burgemeester, niet belasten met besluitvorming over de nieuwe coalitie.

Verder is afgesproken om geen verslagen/notulen te maken. Niet met het oog op de vraag rondom openbaarheid hiervan, maar omdat het praktischer leek te werken met concrete teksten die geleidelijk aan in diverse stadia in een definitief programma terecht zouden kunnen komen. Daarnaast heb ik als procesbegeleider afspraken gemaakt over hoe de ambtelijke organisatie ondersteuning zou kunnen bieden aan deze coalitievorming. Ik heb daartoe een gesprek gevoerd met de gemeentesecretaris Wubbo Tempel en een drietal medewerkers. Tussentijds heb ik regelmatig de gemeentesecretaris op de hoogte gesteld van de voortgang. De trainee die inmiddels ondersteunend werk verrichtte voor de coalitievorming (Rick IJkhout) was goed bezig, hij zou daar meer tijd voor beschikbaar krijgen en dat blijven doen. Hij zou ook de contactpersoon zijn voor het geval deskundige inbreng vanuit de organisatie werd gevraagd. Overigens heb ik ook een paar keer

tussentijds de burgemeester kort telefonisch geïnformeerd over de voortgang.

De eerste twee weken ná 26 mei hebben de zijtafels nog bijeenkomsten gehouden. Niet elke zijtafel even vaak. Het werk vanuit de zijtafels is geleidelijk aan verplaatst naar de hoofdtafel, daar waar het nodig was werden nog teksten aangeleverd vanuit de achterban.

Op dinsdagavond 5 juni hebben we een tijd gesproken over wat het betekent dat deze drie partijen samen een coalitie vormen en de grootste en enige andere partij in de gemeenteraad daar geen deel van gaat uitmaken. De oprechte gemeenschappelijk opvatting hierover is dat de géhele gemeenteraad de komende vier jaar als raad haar werk goed moet kunnen doen. Dat het dus onwenselijk is dat drie partijen met elkaar 'de dienst uitmaken'. Met de voorgeschiedenis, zal dat misschien niet vanzelf gaan. Geprobeerd zou worden het coalitieprogramma uitnodigend te maken, waarin het voor de héle raad en de vier afzonderlijke fracties mogelijk wordt de komende raadsperiode initiatieven te kunnen nemen voor, en accenten te kunnen leggen op het besturen van Oudewater. Ook ligt er een nadrukkelijke taak bij de individuele wethouders en het college als geheel om wat betreft informatievoorziening, inbreng en dergelijke de hele raad - dus alle vier de raadsfracties - goed in positie te brengen.

Op 13 juni heb ik eerst apart en daarna met Elly van Wijk (namens de drie fracties) gesproken met een vertegenwoordiging van de CDA-fractie. Bovenstaande lijn is besproken. Gelet op de wijze waarop het coalitieproces was gestart en gevorderd, was het niet realistisch om dit nog tijdens deze coalitievorming inhoud te geven (er is bijvoorbeeld niet voor gekozen om ná 21 maart te gaan werken met een raadsprogramma). Dit zal nadrukkelijk wel een aandachtspunt moeten zijn voor de nieuwe raad in de komende periode. Het zal zich in de praktijk moeten bewijzen. Ik heb er alle vertrouwen in dat dit niet alleen met de mond en op papier worden beleden, maar dat er in de praktijk meer dan voldoende wil én ruimte is, om het ook daadwerkelijk zo te gaan doen.

De verdeling van de portefeuilles tussen de wethouders is met de kandidaat wethouders afgestemd en op de hoofdtafel besproken. Als advies ligt dit voor richting het nieuwe college, die dit zal moeten vaststellen.

De laatste twee bijeenkomsten van de hoofdtafel hebben we niet meer in het Stadskantoor gehouden, maar op de erven van twee agrarische raadsleden uit uw midden. In een andere setting bleek het plezierig werken te zijn. Waarbij de bonenstampot met blinde vinken van de moeder van Gijs absoluut één van de hoogtepunten was.

Woensdagavond 4 juli hebben we de besprekingen afgerond. Hoewel het wel inmiddels donderdag 5 juli was geworden, bleek de reserveavond van de 5e niet meer nodig te zijn. Als procesbegeleider heb ik in afwachting of de autopechhulp wat langer kunnen genieten van de landelijke, nachtelijke rust van Oudewater en de rondleiding van Ben langs alle die week geboren kalfjes op zijn boerderij.

Ná de 4e is er hard gewerkt aan de afronding van de tekst. De grootste redactionele bijdrage daaraan was van tevoren al geleverd door Rick IJkhout, daarbij geholpen door Reinard van Doggenaar.

Graag ben ik 12 juli aanwezig in uw gemeenteraadsvergadering om de definitieve totstandkoming van het nieuwe college bij te wonen. Als procesbegeleider is het mij opgevallen dat de drie partijen een programma hebben gemaakt, waarin het gelukt is verschillen tussen de partijen te overbruggen. Dit heeft niet geleid tot het uit de weg gaan van problemen of per definitie te kiezen voor de gulden middenweg. Voor een samenwerking van drie zulke totaal verschillende partijen is het bijzonder dat er een programma tot stad is gekomen waar zo duidelijk richting wordt aangegeven voor de toekomst voor Oudewater. Mooi dat er een nieuw college is dat hier in een gezond samenspel met de raad uitvoering aan kan geven. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheden en positie in bestuurlijk Oudewater.

Met plezier heb ik met de fractievoorzitters en hun achterbannen samengewerkt, daar wil ik hen voor bedanken. En dat in de wetenschap dat iedereen in deze periode ook andere leuke dingen kon gaan doen zich hier volledig en enthousiast voor heeft ingezet. Dank ook aan Rick IJkhout voor de soepele en slagvaardige ondersteuning van zijn kant.

De komende vier jaar zal ik Oudewater altijd wat extra blijven volgen, hoop velen van u in de samenstelling waarmee u nu de rit bent begonnen regelmatig tegen te komen (bijvoorbeeld tijdens bijeenkomsten van de VNG-afdeling Utrecht).

Hartelijke groet,

Maarten Divendal,
(burgemeester De Ronde Venen)